

RINGMAJANDUSE
VÕIMEKUSE TÕSTMINE

KOHALIKU OMAVALITSUSE RINGMAJANDUSE TEEKAART LÄÄNE-NIGULA VALD

Seisuga 31.08.2023

Koostatud projekti tegevuse „Ringmajanduse võimekuse tõstmine kohalikes omavalitsustes” raames.

KESKKONNAAGENTUUR

KLIIMAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Kohaliku omavalitsuse ringmajanduse teekaart

VALD/LINN	LÄÄNE-NIGULA VALD
TEEKAARDI KOOSTAJA	Remi Treier
TOIMETAJAD	Ulrika Hurt, Tarmo Tuisk, Jaana Merisaar
KOOSTAMISE PERIOOD	3. mai – 31. aug 2023

Käesolev teekaart on koostatud eesmärgiga näidata omavalitsuse ringmajanduslike tegevuste prioriteete, eelistusi, kitsaskohti, lahendusi, konkreetseid tegevusi ning potentsiaalset koostööd erinevate sidusgruppide või teiste omavalitsustega.

Teekaardis on kaetud järgmised keskkonnaga seotud teemavaldkonnad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes;
- ringmajanduslane teavitustegevus;
- jäätmemajanduse edendamine;
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine;
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes.

Teekaardis on kaetud järgmised äri- ja koostöömudelitega seotud teemad:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine;
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine;
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel;
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil;
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine.

SISUKORD

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID	4
II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD	5
III TEGEVUSKAVA	7
IV KOOSTÖÖ	8
LISA 1. ARENGU INDIKAATORID	9

I EESMÄRGID JA PRIORITEEDID

OMAVALITSUSE KITSASKOHAD, MIDA VÕIKS LAHENDADA RINGMAJANDUSE ABIL

Jäätmekäitlus - liigiti kogutud jäätmete efektiivsem ringlusse suunamine:

- Rohkem jäätmejaamu, odavamaid vastuvõtu hindu (nt ehitusjäätmete vastuvõtu hind on mahtusid arvestades kõrge), jäätmete vastuvõtt võiks olla tasuta – ehk liigiti kogutud puhtad jäätmed suuremas osas tasuta.
- Kuigi KOV võib elanikele need tasuta võimalused luua, on siiski teada, et lõpuks maksab KOV selle ikka kinni. Praegusel "vaesel ajal" on sellised väljaminekud, nagu uute jäätmejaamade rajamine + jäätmekäitluskulud seotud suurte investeeringute ja kuludega. Põhiküsimuseks jääb KOV-ile, et kes ja kui suures osas (kui kaasata KIK-i erinevaid meetmeid) finantseerib sellised projektid.

Probleem on haljastusjäätmetega. Neile pole kõikjal kasutust leitud. Nendes sisaldub palju võõrist.

KESKKONNATEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

Prioriteetsed teemad:

- ringmajandusalane teavitustegevus
- jäätmemajanduse edendamine

Vähem prioriteetsed teemad:

- keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes
- keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine
- keskkonnajalajälje hindamine KOV-is ja allasutustes

ÄRIMUDELITE ARENDUSE JA KOOSTÖÖ TEEMAD, MIS VAJAVAD LÄHIAASTATEL ENIM EDENDAMIST

Kõik loetletud teemad vajavad edendamist:

- kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine
- ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine
- koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel
- ringmajandust edendavate projektide soodustamine KOV territooriumil
- uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

II RINGMAJANDUSE PARIMAD PRAKTIKAD

PARIMAD RINGMAJANDUSE PRAKTIKAD, MIDA OMAVALITSUS RAKENDAB

- Hetkel toimub Ristil tuulepargi eriplaneering. Toimub ka intensiivne päikesejaamade areng.
- Toodetakse joogikõrsi, rookatusaid jt tooteid roostikest.
- Kavandatud on Risti - Palivere - Taebla tööstuskoridor.

KESKKONNAGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

PRIORITEETSEMAD PARIMAD PRAKTIKAD:

Jäätmemajanduse edendamine

- baastaseme saavutamine/hoidmine
- ehitus- ja lammutusjäätmete müügiplatvorm
- komposteerimisplatsi rajamine
- tuleks lihtsustada haljastusjäätmete äraandmist
- jäätmekava seire vastavalt minuomavalitsus.ee indikaatoritele
- piirkondlikud jäätmekäitlustehased (sh biogaasi tootmine)
- haljastusjäätmetele (lehed, oksad, niide) tuleks leida taaskasutus
- jäätmejaama laiendamine ringmajanduse otstarbel
- eeskujuliku jäätmete sorteerimise praktika sisseseadmine vallavalitsuses

VÄHEM PRIORITEETSED PARIMAD PRAKTIKAD:

Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOV-is ja allasutustes

- keskkonnasõbralike (riigi)hangete kompetentsikeskus
- avalike hoonete ja teehituse rohehanked

Keskkonnajuhtimissüsteemide rakendamine

Keskkonnajalajälje hindamine KOVis ja allasutustes

Rohelise Kontori sertifikaat

EMAS sertifikaat

ÄRI- JA KOOSTÖÖMUDELITEGA SEOTUD PARIMAD PRAKTIKAD, MIS PAKUVAD HUVI

PRIORITEETSED PARIMAD PRAKTIKAD:

- Algatatud taastuenergia projektide elluviimine.
- Päikeseparkide edendamine.
- Leidub palju roogu, teisi veetaimi ja orgaanilisi setteid, mis vajab kasutust.
- Turba senisest suurem väärindamine.
- Ravimuda kasutamine.
- Bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine.
- Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine vastavalt seadusandluse arengule.
- Ettevõtete liitude loomine. Ringmajanduse töögrupi loomine. Ringmajanduse maakondliku koordinaatori ametikoha tekitamine. Infopäevad ettevõtjatele.
- Risti - Palivere - Taebla ettevõtluskoridori väljaarendamine.
- Ringmajanduse töögrupi loomine.
- Maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha loomine - mitte ainult ühe spetsialisti, vaid suurem töögrupp, kes on suutelised viima ideid realselt ka ellu.

VÄHEM PRIORITEETSED PARIMAD PRAKTIKAD:

Kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamine

- tööstussümbioos
- tegevuskava kohalike ressursside kestliku kasutamise soodustamiseks

Ringmajanduslike ärimudelite rakendamine/soodustamine

- olulusringi hindamise rakendus ettevõtetele
- praktiline ringmajanduse ärimudelite juhend ettevõtetele näidete ja käepäraste tööriistadega

Koostöövõimalused ringmajanduses erinevate sektorite ja KOV vahel

- tööstussümbioosi edendamine
- ringmajandusürituste (temaatilised seminarid, laadad jm) korraldamine
- ringmajanduskeskused / parandustöökojad / uuskasutuskeskused
- koostöö lähivaldadega: ühine jäätmekava, energia- ja kliimakava, ringmajanduse kompetentsikeskus vms
- maakondlikud koolitused, eksperdid

Uuenduslike ringmajanduslike initsiatiivide algatamine

- ringmajanduse kompetentsikeskus (riiklik/piirkondlik/KOV-i piires)
- ringmajanduse kohalik või piirkondlik toetusmeede
- KOV või omavalitsusliidu algatatud detailplaneeringud ja projektid spetsiifiliselt ringmajanduslike äripindade loomiseks ja edendamiseks

III TEGEVUSKAVA

Keskkonnaga seotud teemadel:

TEGEVUS	LISAINFO	ELLUVIIMISE AEG
Keskkonnahoidlike riigihangete kasutamine KOVis ja allasutustes	Eeldusel, et sellised hanked ei osutu kallimateks tavahangetest	Lähimas tulevikus
Maakondliku ringmajanduse spetsialisti ametikoha ja töögrupi loomine		Lähiaastatel

Äri- ja koostöömudelitega seotud teemadel:

TEGEVUS	ELLUVIIMISE AEG
Algatatud taastuvenergia projektide elluviimine	Lähiaastatel
Päikeseparkide edendamine	Lähiaastatel
Turba senisest suurem väärindamine	Lähiaastatel

Kavandatavad uuringud või analüüsid ringmajanduse valdkonnas:

TEGEVUS	ELLUVIIMISE AEG
Bioenergia ressursside ja kasutuspotentsiaali kaardistamine.	Lähimas tulevikus

IV KOOSTÖÖ

Peamine koostööpiirkond on Läänemaa. Keskuseks on Haapsalu linn.

RINGMAJANDUSE ALANE KOOSTÖÖ OMAVALITSUSE TERRITOORIUMIL

- Algatatud taastuenergia projektide elluviimine.
- Päikeseparkide edendamine.

RINGMAJANDUSE ALANE MAAKONDLIK KOOSTÖÖ

- Ettevõtete liitude loomise kaudu ringmajanduse töögrupi loomine.
- Ringmajanduse maakondliku koordinaatori ametikoha tekitamine.
- Infopäevad kogu maakonna ettevõtjaile.

LISA 1. ARENGU INDIKAATORID

1. JÄÄTMEAJANDUSE EDENDAMINE

1.1. Jäätmekava. Millisele lävendile vastab KOV-i kehtiv jäätmekava?

Baastase – olemas kehtiv kava ning täidetud õigusaktidega seatud nõuded, sh (1) kava peab sisaldama andmeid hõlmatud territooriumil tekkivate jäätmete liigi, koguse ja päritolu kohta ning hinnangut jäätmevoogude arengule tulevikus; (2) kava peab sisaldama uute kogumissüsteemide, täiendavate jäätmerajatiste infrastruktuuri ja sellega seotud investeeringute vajaduse hinnangut.

1.2. Jäätmehoolduseeskiri. Millisele lävendile vastab kehtiv jäätmehoolduseeskiri?

Info puudulik.

1.3. Jäätmevaldaja register. Kas KOV-is on jäätmete tekkest ülevaate saamiseks kasutusel jäätmevaldaja register?

Edasijõudnu - veebipõhine register.

1.4. Koostöö taaskasutusorganisatsioonidega. Kas omavalitsusel on lepingud taaskasutusorganisatsioonidega saavutamaks pakendijäätmete kokku kogumise KOV territooriumilt?

Edasijõudnu - lepingud taaskasutusorganisatsioonidega on uuendatud/sõlmitud viimase viie aasta jooksul.

1.5. Jäätmete edasise käitlemise korraldamine. Kuivõrd KOV panustab jäätmete tekkimise vähendamisse ja vältimisse ning on läbi mõelnud, mis saab kogutud jäätmetest?

Baastase – on kehtestatud nõuded jäätmeveo raames kogutud jäätmete edasiseks käitlemiseks.

1.6. Pakendijäätmete liigiti kogumine. Milline on pakendijäätmete liigiti kogumise võrgustik?

Baastase – minimaalse võrgustiku olemasolu (Pakendiseadus, paragrahv 171).

1.7. Korraldatud jäätmevedu. Kas KOV on taganud toimiva jäätmeveo sõlmides kontsessioonilepingu jäätmekäitlejaga?

Edasijõudnu - korraldatud jäätmeveo raames kogutakse jäätmed vähemalt kolmes jäätmeliigis: segaolme, paber- ja biojäätmed.

1.8. Jäätmejaamade lahtiolekuaegade paindlikkus. Kuivõrd jäätmejaamades toimub jäätmete vastuvõtt?

Baastase - vähemalt kolmel päeval nädalas sh ühel puhkepäeval. Kokku vähemalt 24 tundi.

1.9. Jäätmete liigiti vastuvõtt jäätmejaamades. Milliseid jäätmeliike jäätmejaamad liigiti vastu võtavad?

Puudulik

1.10. Jäätmekorralduse info kodulehel. Kas elanikud on informeeritud jäätmehooldusteenuste sisust ja teenusepakkujatest?

Edasijõudnu - omavalitsuse veebilehel on leitav informatsioon jäätmeteket vältivate tegevuste kohta.

2. KOHALIKE RESSURSSIDE KESTLIKU KASUTAMISE SOODUSTAMINE

2.1. Taastuenergiaalade planeerimine. Kas omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on käsitletud taastuenergiaalaid?

Edasijõudnu - omavalitsuse üld- või eriplaneeringus on eraldi käsitletud taastuenergiaalaid.

3 RINGMAJANDUSALANE TEAVITUSTEGEVUS

3.1. Elanikkonna jäätmemajanduse alase teadlikkuse tõstmine. Kas KOV teavitab elanikke ringmajanduse põhimõtetest ja vajalikkusest?

Eeskujulik – viiakse läbi vähemalt üks jäätmemajanduse alane teabepäev, kooluts, infotund või kampaania aastas.